

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/63/2015
Identifikačné číslo spisu:	3113207990
Dátum vydania rozhodnutia:	08.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3113207990.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne CD Consulting s. r. o., so sídlom v Prahe, Nové Město, Politických vězňů č. 1272/21, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpenej Frídřich Paľko, s. r. o. so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému O. S., bytom Y. N., N. č. XXX, za účasti Združenia spotrebiteľov Slovenska, o. z., so sídlom v Banskej Bystrici, Janka Kráľa č. 7, IČO: 42 309 166 ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, zastúpeného Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom so sídlom v Banskej Bystrici, Janka Kráľa č. 7, o zaplatenie zmenkovej sumy 902,- € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 39CbZm/80/2013, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 16CoZm/174/2015-85 z 21. septembra 2015, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobkyne o d m i e t a.

Žalovanému n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Žalobou podanou na Okresný súd Trenčín (ďalej aj „súd prvého stupňa“) dňa 28. marca 2013 podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej aj „európske konanie o drobných nárokoch“), sa žalobkyňa domáha voči žalovanému zaplatenia pohľadávky zo zmenky v sume 902,- € s príslušenstvom. Písomným podaním zo dňa 21. decembra 2014 Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z., so sídlom v Banskej Bystrici, Janka Kráľa č. 7, IČO: 42 309 166 (ďalej len „združenie“) oznámilo súdu prvého stupňa, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného. Súd prvého stupňa o tejto skutočnosti upovedomil žalobkyňu aj žalovaného a určil im lehotu 15 dní na podanie vyjadrenia. Žalovaný sa k vstupu združenia do konania nevyjadril. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení namietala neprípustnosť vedľajšieho účastníctva v predmetnom konaní s poukazom na to, že ide o európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, na ktoré sa vzťahuje Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 zo dňa 11. júla 2007 (ďalej aj „nariadenie“). Procesný postup súdu a strán v konaní je preto upravený odlišne od vnútroštátnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 99/1963 Zb.

Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“). Nariadenie inštitút vedľajšieho účastníctva neupravuje a aplikáciu vnútroštátnych procesných noriem pripúšťa len výnimočne, a to vtedy, ak explicitne ustanovuje, že sa postupuje v súlade s príslušným procesným právom uplatniteľným v členskom štáte. Ďalej žalobkyňa namietala, že bolo povinnosťou konajúceho súdu zabezpečiť si vyjadrenie účastníka, na ktorého stranu vedľajší účastník vstúpil. Len samotné oznámenie vedľajšieho účastníka o vstupe do konania automaticky nezakladá právo vedľajšieho účastníka na účasť v konaní, ale je potrebný súhlas osoby, popri ktorej chce v konaní vystupovať. Uvedené závery vyplývajú z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. februára 2013 sp. zn. 3Cdo/188/2012 (R 62/2014) a boli s účinnosťou od 1. januára 2015 prevzaté aj do zákonnej úpravy občianskeho súdneho konania, a to novelou Občianskeho súdneho poriadku, uskutočnenou zákonom č. 353/2014 Z. z. Napokon žalobkyňa poukázala aj na podobnosť medzi úpravou tzv. skráteného konania podľa Občianskeho súdneho poriadku a európskeho konania s nízkou hodnotou sporu, ktoré je upravené nariadením. Podobne ako tzv. skrátené konanie nadobudne atribúty sporového konania až včasným podaním odporu oprávnenou osobou, aj európske konanie s nízkou hodnotou sporu nadobudne atribúty sporového konania až po podaní odvolania proti rozsudku. Až po takomto procesnom úkone môže byť naplnený zmysel a obsah vedľajšieho účastníctva, t. j. pomoc v konaní tomu účastníkovi, popri ktorom vedľajší účastník do konania vstúpil. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 30. októbra 2013 sp. zn. 6 Cdo 357/2012 dospel k záveru, že oznámením tretieho subjektu, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného v štádiu skráteného (rozkazného) konania nenastávajú účinky vzniku vedľajšieho účastníctva tohto subjektu, ktorý v dôsledku toho nie je ani oprávnený podať odpor proti platobnému rozkazu. Podľa názoru žalobkyne, z uvedeného vyplýva, že ak vnútroštátna právna úprava nedovoľuje vedľajšiemu účastníkovi podať odpor proti platobnému rozkazu v rámci tzv. skráteného konania, potom analogicky vedľajší účastník nie je oprávnený podať odvolanie voči rozsudku v rámci európskeho konania s nízkou hodnotou sporu. Z týchto dôvodov žalobkyňa žiadala, aby súd prvého stupňa rozhodol tak, že vstup vedľajšieho účastníka do konania nepripustí.

Okresný súd Trenčín uznesením č. k. 39 CbZm 80/2013-75 z 25. mája 2015 pripustil vstup združenia do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného. Uviedol, že pri rozhodovaní o prípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka do konania postupoval podľa ustanovení § 93 ods. 1 až 4 O. s. p. v znení účinnom do 31. decembra 2014. Námietky vznesené žalobkyňou posúdil ako nedôvodné. Zdôraznil, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, pokiaľ nariadenie neustanovuje inak. Skutočnosť, že nariadenie neobsahuje úpravu vedľajšieho účastníctva neznamena, že vylučuje úpravu vstupu vedľajšieho účastníka do konania, obsiahnutú v procesnom práve konkrétneho členského štátu. Podľa § 93 ods. 2 O. s. p. ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. Keďže predmetom konania je nárok vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy, legitimácia na vstup vedľajšieho účastníka do konania, ktorým je právnická osoba zriadená za účelom ochrany práv spotrebiteľov, vyplýva priamo zo zákona. O prípustnosti vedľajšieho účastníka rozhoduje súd len na návrh, za ktorý treba považovať prejav vôle vyjadrujúci nesúhlas so vstupom vedľajšieho účastníka do konania. V danom prípade namietla vstup vedľajšieho účastníka do konania iba žalobkyňa. Žalovaný sa nevyjadril, aby tak prípadne svojím nesúhlasom zabránil tomu, aby na jeho strane vystupoval ten, ktorého účasť v konaní si neželá. Podľa názoru súdu prvého stupňa to znamená, že podstatná podmienka vstupu vedľajšieho účastníka do konania (súhlas hlavného účastníka) bola splnená. Vstup vedľajšieho účastníka do konania sa neprieči ani cieľom konania podľa nariadenia, ktorými sú zjednodušenie a zrýchlenie konania a zníženie nákladov na takéto spory. Európske konanie s nízkou hodnotou sporu nie je typickým skráteným konaním, v ktorom je účasť vedľajšieho účastníka vylúčená. Preto na predmetnú právnu vec nemožno použiť uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2013 sp. zn. 6Cdo/357/2012.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací uznesením č. k. 16CoZm/174/2015-85 z 21. septembra 2015 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. Zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že otázku prípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka do európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu je potrebné

posudzovať podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, keďže nariadenie nemá v tomto smere osobitnú úpravu. Zdôraznil, že predmetom konania je plnenie zo zmenky, ktorá bola vystavená ako zabezpečovacia zmenka k spotrebiteľskej zmluve o úvere, v ktorej mal žalovaný postavenie spotrebiteľa. Preto vstup združenia ako právnickej osoby, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv spotrebiteľa podľa osobitného predpisu (zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa), je v súlade s ustanovením § 93 ods. 2 O. s. p. a súd prvého stupňa rozhodol správne, keď vstup vedľajšieho účastníka na strane žalovaného pripustil. K námietkam žalobkyne odvolací súd uviedol, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu predstavuje osobitný druh sporového konania, ktoré sa vyznačuje tým, že v zásade prebieha písomne za použitia vzorových tlačív, ktoré sa nachádzajú v prílohe nariadenia. Takáto osobitná forma konania však nevylučuje, aby sa mohol prejavíť účel vedľajšieho účastníctva, ktorým je pomoc účastníkovi v spore. V zmysle čl. 5 ods. 1 nariadenia môže súd nariadiť aj ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Z uvedeného vyplýva, že sa nejedná o typické skrátené konanie, preto argumentácia žalobkyne s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2013 sp. zn. 6Cdo/357/2012 je nenáležitá.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie tvrdiac, že jej v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.). Súdny totiž nepostupovali podľa procesných pravidiel nariadenia a prednostne aplikovali vnútroštátne právo. Skutočnosť, že nariadenie neobsahuje úpravu vedľajšieho účastníctva znamená, že uplatnenie tohto inštitútu v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je vylúčené. Opätovne poukázala na to, že len samotné oznámenie vedľajšieho účastníka o vstupe do konania automaticky nezakladá jeho právo na účasť v konaní, na podobnú úpravu tzv. skráteného konania podľa Občianskeho súdneho poriadku a európskeho konania s nízkou hodnotou sporu podľa nariadenia a spochybnila aj posúdenie právneho vzťahu účastníkov ako vzťahu spotrebiteľského. V tejto súvislosti citovala z odôvodnenia uznesenia Okresného súdu Lučenec zo dňa 1. decembra 2014 sp. zn. 5C/61/2014, ktorý v obdobnej veci nepripustil vstup vedľajšieho účastníka do konania z dôvodu, že: „...súd nekoná vo veci spotrebiteľskej zmluvy, ale podľa zmenkového a šekového zákona bez možnosti prihladiť ku kauzálnemu vzťahu indosanta a odporcu.“ K podobnému záveru dospel aj Krajský súd v Prešove v rozhodnutí z 27. apríla 2015 sp. zn. 4 CoZm 2/2015, keď konštatoval, že: „...zo samotného textu zmenky nie je možné konštatovať, že sa jedná o spotrebiteľský vzťah, resp. z tejto zmenky nie je jasná kauza, t. j. dôvod vystavenia zmenky. Nie je možné z hľadiska terajšieho štádia konštatovať, že sa jedná o zmenku, ktorá bola vystavená spotrebiteľom...“ Z týchto dôvodov žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) žiadala napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný a združenie sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“) ako súd dovolací podľa ust. § 10a ods. 1 O. s. p. po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpená v súlade s ustanovením druhej vety § 241 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti rozhodnutiam výslovne uvedeným v zákone (viď § 238 O. s. p. pokiaľ ide o rozsudok odvolacieho súdu a § 239 O. s. p. pokiaľ ide o uznesenie odvolacieho súdu), alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných procesných väd (viď § 237 ods. 1 O. s. p.).

Dovoláním možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, nie však v

každom prípade, ale iba ak podanie dovolania pripúšťa zákon (viď § 236 ods. 1 O. s. p.). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012). Zo samej podstaty dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku smerujúceho proti už právoplatnému rozhodnutiu súdu vyplýva, že pri posudzovaní jeho prípustnosti nemá extenzívny výklad ustanovení § 236 až § 239 O. s. p. žiadne opodstatnenie (k tomu viď aj PL. ÚS 9/04).

V preskúmvanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Podľa ust. § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/. Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla žalobkyňa dovolaním, nemá znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné. Jeho prípustnosť preto z ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. nevyplýva.

Dovolanie žalobkyne by v okolnostiach daného prípadu mohlo byť procesne prípustné len vtedy, ak by v konaní súdov došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, pretože ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O. s. p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu SR uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998).

Vady konania v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či žalobkyňa bola odňatá možnosť pred súdom konať.

Žalobkyňa odňatie možnosti pred súdom konať vyvodzovala z toho, že súdy nepostupovali podľa nariadenia, ale podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a pripustili vstup združenia do konania ako vedľajšieho účastníka, i keď sa to prieči nariadeniu.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Samotným rozhodnutím o pripustení vstupu vedľajšieho účastníka do konania na strane žalovaného sa

žalobkyni neodňalo žiadne z jej procesných oprávnení účastníčky konania. Žalobkyňa ani bližšie nešpecifikovala, z realizácie ktorého procesného práva mala byť v dôsledku údajne nesprávneho rozhodnutia súdov vylúčená. Ani v postupe súdov, ktorý predchádzal vydaniu napadnutých uznesení, neboli zistené také pochybenia, ktoré by dosahovali intenzitu vady podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že súd prvého stupňa vytvoril žalobkyni procesnú možnosť namietať voči vstupu združenia do konania, keď jej v prílohe listu zo dňa 24. marca 2015 doručil oznámenie združenia, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného a zároveň jej poskytol lehotu 15 dní na vznesenie prípadných námietok. Následne sa tak prvostupňový, ako aj odvolací súd v odôvodnení svojich rozhodnutí náležite vysporiadali s námietkami žalobkyne voči vstupu združenia do konania a pokiaľ ich aj neuznali za dôvodné, nemožno z toho vyvodiť záver, že tým žalovanej odňali možnosť konať pred súdom.

Dovolací súd sa nestotožnil s dovolacou námietkou, že súdy vstup združenia do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného neposudzovali správne, lebo pri skúmaní podmienok vstupu nesprávne aplikovali ustanovenie § 93 ods. 1 a 2 O. s. p. v situácii, v ktorej tieto podmienky mali skúmať podľa ustanovení nariadenia. Dovolací súd poukazuje na článok 19 nariadenia, z ktorého vyplýva, že otázky týkajúce sa európskeho konania o drobných nárokoch, ktoré nie sú nariadením výslovne upravené (ako napr. vedľajšie účastníctvo) sa spravujú procesným právom členského štátu, v ktorom konanie prebieha, teda v danom prípade procesným právom Slovenskej republiky (Občianskym súdnym poriadkom). Okrem toho, z rozhodujúceho - obsahového hľadiska sa uvedená dovolacia námietka týka správnosti právneho posúdenia, na ktorom sú založené rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu pripúšťajúce vstup združenia do konania. Nesprávne právne posúdenie veci, ktoré žalobkyňa súdom vytýka, však nezakladá procesnú prípustnosť dovolania (viď tiež R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol v § 239 O. s. p. uvedený ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Námietkami, ktoré dovolateľka uplatnila pre prípad, že oznámenie o vstupe vedľajšieho účastníka do konania bolo súdu prvého stupňa doručené po 1. januári 2015, teda po nadobudnutí účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku, uskutočnenej zákonom č. 353/2014 Z. z., sa dovolací súd bližšie nezaoberal, vzhľadom k tomu, že predmetné oznámenie bolo súdu prvého stupňa doručené ešte dňa 29. decembra 2014.

Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobkyne nie je podľa ust. § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. procesne prípustné, v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia vady uvedenej v ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a nevyšli najavo ani iné procesné vady v zmysle ust. § 237 ods. 1 O. s. p., dovolací súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa ust. § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní nemala žalobkyňa úspech a vznikla jej povinnosť nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Dovolací súd nepriznal procesne úspešnému žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, keďže žalovaný nepodal návrh na jej priznanie (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 151 ods. 1 O. s. p.).

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.